

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ЛАДИЖИНСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ »

Циклова комісія Економічних та інформаційних дисциплін

Методичні вказівки
До виконання практичних завдань з дисципліни

Податкова система

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

(шифр і назва спеціальності)

Ладижин – 2023 р

Методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Податкова система» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» усіх форм навчання. Н. М. Гудзенко. 2023. 22 с.

Розробник:

Гудзенко Наталія Миколаївна, к.е.н., доцент, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Рецензент:

Волинець Оксана Олександрівна, к.е.н., доцент, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Методичні вказівки розглянуто на засіданні циклової комісії економічних та інформаційних дисциплін
Протокол № 14 від 23 травня 2023 р.

Схвалено методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Ладизинський фаховий коледж ВНАУ»
Протокол № 6 від 05 червня 2023 р.

ЗМІСТ

Вступ...	4
Практичне заняття №1.....	6
Практичне заняття №2.....	
Практичне заняття №3.....	
Практичне заняття №4.....	
Практичне заняття №5.....	
Ситуаційні завдання.....	
Форми контролю виконання практичних завдань	
Список рекомендованої літератури.....	

ВСТУП

В умовах ринкової економіки важливим є розуміння сутності податків, податкової системи, особливостей побудови та організації податкових відносин господарюючих суб'єктів і громадян з державою. Їх не слід розглядати лише у фінансовому аспекті. Податки повинні стати суттєвим важелем державного регулювання, за допомогою якого можна досить ефективно впливати на процеси економічного зростання та соціального розвитку.

Найбільш важливою проблемою оподаткування на державному рівні є удосконалення податкової системи, яка з фінансового інструменту повинна перетворитися на один з провідних факторів фінансової стабільності підприємств. Саме такий підхід закладений в основу здійснюваних податкових реформ та формування ефективної системи контролю за правильністю та своєчасністю сплати податків платниками.

Методичні вказівки підготовлені відповідно до програми дисципліни «Податкова система», яку включено до навчального плану підготовки фахових молодших бакалаврів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Практичні та ситуаційні завдання спрямовуються на опанування базових питань навчальної дисципліни, набуття навичок практичного використання отриманих знань, формування системи компетентностей майбутніх фахівців з обліку і оподаткування, приватних підприємств.

Метою вивчення дисципліни «Податкова система» є формування у здобувачів освіти базових теоретичних знань щодо основ побудови податкової системи, принципів оподаткування, видів податків, організації податкової роботи, набуття практичних навичок обчислення розмірів платежів до бюджету, відображення податкових розрахунків у обліку та звітності. Вивчення сутності оподаткування, функцій податків, сучасного стану податкової системи України покликано формувати розуміння важливості надходжень коштів до бюджетів різних рівнів, особистої відповідальності платників податків, що дозволяє реалізувати освітню та виховну складову загальної мети вивчення дисципліни.

Практичний результат досягається набуттям умінь обчислювати податкові платежі, оцінювати вплив податків на економіку держави, розробляти пропозиції щодо вдосконалення податкової системи.

Навчальна дисципліна «Податкова система» передбачає формування у здобувачів вищої освіти комплексу практичних навичок:

- опанування необхідною термінологією в сфері оподаткування;
- знання податкового законодавства;
- вміння розрахувати податкове зобов'язання за різними податками та платежами;
- вміння заповнювати та подавати податкову звітність;
- вміння визначати фінансові санкції внаслідок податкових правопорушень.

Згідно вимог освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів навчання:

Загальні та спеціальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 1. Здатність аналізувати економічні події та явища з огляду на сучасні теоретичні та методичні основи обліку і оподаткування.

СК 3. Здатність відображати інформацію про господарські операції суб'єктів господарювання в обліку, їх систематизувати, узагальнювати у звітності й інтерпретувати для задоволення інформаційних потреб осіб, які ухвалюють управлінські рішення.

СК 4. Здатність застосовувати норми права та податкового законодавства України у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК 7. Здатність перевіряти законність, достовірність, економічну доцільність господарських і фінансових операцій з метою збереження власності, попередження порушень та зловживань.

СК 8. Здатність використовувати методи обліку і оподаткування у підприємстві.

СК 9. Здатність використовувати знання національних стандартів обліку.

СК 10. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

Результати навчання включають:

РН 2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової і статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.

РН 3. Визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі та впливу на результати господарської діяльності.

РН 5. Застосовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних завдань у сфері обліку і оподаткування.

РН 6. Використовувати особливості обліку і оподаткування у професійній діяльності та господарській практиці.

РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.

РН 9. Дотримуватися вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання.

РН 10. Формувати і надавати облікову-аналітичну інформацію для ухвалення управлінських рішень з метою підвищення ефективності бізнесу.

РН 16. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети.

Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Податкова система»

Практичне заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує уміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання відповідно поставлених завдань. Це обов'язковий компонент процесу навчання у вищій школі, який призначений для поглибленого вивчення дисципліни. Практичні заняття логічно продовжують роботу, розпочату на лекціях.

Мета проведення практичних занять: сформувати у студентів відповідні професійні уміння та навички; виробити вміння застосовувати їх у своїй майбутній практичній діяльності. Головне завдання практичної підготовки – теоретичних знань, формування навичок і вмінь з навчальної дисципліни «Податкова система», оволодіння апаратом наукових досліджень.

У результаті проведення практичних занять студенти повинні знати основні поняття податкової системи, застосовувати закони і нормативні акти щодо оподаткування, практично використовувати методи, прийоми та засоби щодо оподаткування тощо.

Вимоги до проведення практичних занять:

- стимулювання студентів до усвідомлення необхідності володіти базовими теоретичними знаннями та уміннями і навичками, що мають професійну спрямованість;
- забезпечення умов для самостійної діяльності кожного студента;
- дотримання систематичності й логічної послідовності у формуванні навичок і вмінь студентів;
- розроблення завдань для практичних занять з чіткою професійною спрямованістю;
- включення в систему практичних занять ситуаційних завдань, завдань різного рівня складності;
- систематичний контроль за виконанням практичних завдань, корекція у разі потреби з боку викладача;
- постійне заохочення та спонукання до практичної навчальної діяльності студентів.

Практичні заняття призначені для відпрацювання практичних дій, мають на меті розширити, уточнити ці знання, виробити професійні вміння та навички, розвивають наукове мислення та мову, дають можливість перевірити засвоєні знання та здійснювати контроль за їх засвоєнням.

Структура практичного заняття:

- підготовчий етап;
- вступна частина;
- основна;
- заключна.

Підготовчий етап. Практичні заняття потребують ретельної підготовки. Студенти повинні систематично готуватися до них, вибирати оптимальні шляхи самопідготовки, раціонально планувати та організовувати навчальний час. Одним з найважливіших методів підготовки до практичних занять є робота студента з навчальною літературою (підручниками, навчальними посібниками, нормативно-правовими документами тощо).

Підготовка до практичних занять передбачає активне проведення студентами самостійної та індивідуальної роботи. Вона здійснюється шляхом відтворення змісту попередньо прослуханих лекцій, ознайомлення з основною та додатковою літературою, опрацювання тематичного глосарію, розробки опорних конспектів, схем, виконання завдань для самостійної підготовки.

Вступна частина практичного заняття (організаційний, стимулюючо-мотиваційний компоненти) сприяє активізації уваги студентів, налаштуванню їх на робочу атмосферу. Головне завдання викладача на цьому етапі – психологічна підготовка студентів до практичної діяльності та залучення їх до продуктивної роботи. На цьому етапі викладач встановлює контакт з аудиторією; повідомляє тему, обґрунтовує її актуальність, прогнозує подальший

розгляд основних питань, стимулює увагу студентів шляхом творчого поєднання різноманітних методичних прийомів.

Основна частина практичного заняття тісно поєднана зі вступною. Вона є найбільш відповідальною і найтривалішою у часі. У цій частині проводиться робота над опрацюванням питань плану, обґрунтовуються необхідні теоретичні та практичні положення. Відповідно до сутності кожного питання викладач обирає доцільні методи, прийоми у єдності з необхідною формою викладу. У процесі підготовки до практичного заняття викладач передбачає кілька проблемних запитань, що стосуються матеріалу основної частини заняття. У ході роботи над розглядом питань плану практичного заняття, студенти формують відповіді на поставлені запитання, висловлюють свої міркування з проблематики теми, обмінюються думками та судженнями.

Робота студентів на практичних заняттях спрямована на розвиток їх самостійної і пізнавальної активності на заняттях, активізацію уваги, формуванню практичних навичок професійної діяльності та професійних умінь аналізувати, синтезувати, застосовувати методи індукції, дедукції, аналогії, порівняння, розрізнення, узагальнення тощо. Для цього пропонується завдання з аналітичним навантаженням, створення логічних схем, графіків, таблиць, розв'язання практичних завдань, аналіз ситуацій тощо.

Практичне заняття №1

Суть та особливості непрямого оподаткування. Податок на додану вартість

I. Опитування

Питання до теми:

1. Економічна сутність ПДВ.
2. Реєстрація осіб як платників ПДВ.
3. Об'єкт, база і ставка оподаткування ПДВ.
4. Електронне адміністрування податку на додану вартість.
5. Порядок обчислення і сплати ПДВ.
6. Порядок відкриття і використання електронного ПДВ-рахунку.
7. Відшкодування ПДВ.

Проблемні питання

1. Пільги для окремих товарів, робіт та послуг. Пільги для окремих платників податку. Особливості застосування пільг з ПДВ, їх дія.
2. Особливості автоматичного бюджетного відшкодування.

Питання для обговорення

1. Зародження та розвиток податку на додану вартість.
2. Передумови впровадження податку на додану вартість в Україні.
3. Перспективи розвитку оподаткування ПДВ.

Методика

$$\text{ПОДАТКОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ} = \text{БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ} * \text{СТАВКА ПОДАТКУ}$$

Вилучення ПДВ з ціни товару з ПДВ:

$$\text{ПДВ} = \text{БО} \times \text{ставка податку} / (100\% + \text{ставка податку}),$$

де БО – база оподаткування, тобто договірна вартість, до якої застосовується ставка податку.

Вилучення ПДВ з ціни товару без ПДВ:

$$\text{ПДВ} = \text{БО} \times \text{ставка податку} / 100\%.$$

$$\text{ПДВ до сплати (відшкодування з бюджету)} = \text{ПЗ} - \text{ПК},$$

де ПЗ – податкове зобов'язання (у процесі реалізації товарів (послуг) виникають податкові зобов'язання з ПДВ);

ПК – податковий кредит (у процесі придбання товарів (послуг) виникає податковий кредит).

$$\text{ПК} = \text{ПК поточного місяця} + \text{від'ємне значення ПДВ попереднього місяця, що включається до складу податкового кредиту поточного місяця}$$

II. Практичні завдання:

Завдання 1

Підприємство ТОВ «Ліга» протягом звітного періоду реалізувало побутову техніку, а саме: 20 холодильників Samsung за ціною 25 799 грн (без ПДВ), пральні машини LG 28 шт. за ціною 19 899 грн (без ПДВ), мультиварки Moulinex 18 шт. за ціною 6649 грн (без ПДВ). Підприємство придбало товарних запасів для здійснення поточної діяльності на суму 880 000 грн (у т. ч. ПДВ). Розрахувати суму податку на додану вартість, яку необхідно сплатити до бюджету.

Завдання 2

За звітний період здійснені наступні операції:

1. Реалізовано керамічний посуд роздрібним і оптовим покупцям на суму 345 000 грн (у т. ч. ПДВ).
2. Реалізовано дрібної кухонної техніки на суму 216 000 грн (у т. ч. ПДВ).
3. Відпущено посуду для приготування і зберігання на суму 236 000 грн (у т. ч. ПДВ).
4. Закуплено товарів у постачальників на суму 524 000 грн (у т. ч. ПДВ).

Необхідно:

1. Визначити базу оподаткування податком на додану вартість за звітний період.
2. Здійснити розрахунок податку, належного до сплати в бюджет.

Завдання 3

Підприємство придбало товари на суму 92 000 грн у т. ч. ПДВ та отримало від продавця податкову накладну.

У ціні товарів вже включено податковий кредит (вхідний ПДВ), податкова накладна вчасно зареєстрована. Підприємство формує свою ціну на товари для подальшої реалізації. Для цього воно робить націнку 25 %.

Розрахувати дохід від реалізації товарів із ПДВ і суму ПДВ, яку необхідно перерахувати до бюджету.

Завдання 4

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету (або відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця.

Здійснено такі операції:

1. Виконано роботи з ремонту приміщення іншого підприємства. Згідно з актом виконаних робіт сума складала 19000 грн.
2. Закуплено будівельні матеріали у неплатника ПДВ на суму 3000 грн.
3. Реалізовано зайві будівельні матеріали на суму 2600 грн з ПДВ.
4. Нараховано заробітну плату робітникам підприємства - 31250 грн.
5. Отримано складське приміщення в оперативну оренду. Нараховано орендну плату - 800 грн.
6. Реалізовано іноземну валюту - 3 000 доларів за курсом 41,00 грн за 1\$.

III. Завдання підвищеної складності

1. Роздрукувати та заповнити податкову накладну та Декларацію з ПДВ за будь-яким із вищенаведених завдань.
2. Підготувати презентацію за темами, що пропонуються для обговорення.

Практична ситуація:

Платник податку (фізична особа – підприємець) вирішив змінити своє місце проживання, але не повідомив про це органи Державної фіскальної служби. Наскільки правомірно поступив платник податку?

Відповідь обґрунтуйте посиланням на статтю Податкового кодексу України.

Практична ситуація:

Рішенням судових органів платник податків ліквідується. Чи є це рішення підставою для припинення податкового обов'язку для платника податку?

Відповідь обґрунтуйте посиланням на статтю Податкового кодексу України.

Практична ситуація:

Платник податків у податковій декларації не вказав адресу електронної пошти, через що контролюючі органи відмовилися приймати податкову декларацію. Наскільки правомірними є рішення платника податків та контролюючих органів?

Відповідь підтвердити посиланням на статті Податкового кодексу України.

Практична ситуація:

На підприємстві проводиться перевірка. Чи має право підприємство надати контролюючому органу, що здійснює перевірку, документи, які не були враховані у ході перевірки.

Дайте відповідь з посиланням на статті Податкового кодексу України.

Практична ситуація:

Чи має право податковий інспектор, здійснюючи перевірку документації в офісі підприємства, взяти частину документів з собою для перевірки у податкову службу? Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на законодавство

Практична ситуація:

Платнику ПДВ для підтвердження права на податковий кредит продавець надав видаткову накладну. Чи має право покупець на підставі випадкової накладної збільшити податковий кредит? Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на відповідні статті Податкового кодексу.

Практичне заняття №2

Спрощена система оподаткування

I. Опитування

Питання до теми:

1. Еволюція спрощеної системи оподаткування в Україні.
2. Платники єдиного податку та порядок їх переходу на спрощену систему оподаткування.
3. Порядок визначення доходу.
4. Оподаткування єдиним податком платників першої та другої групи.
5. Оподаткування єдиним податком платниками третьої групи.
6. Особливості нарахування та сплати єдиного податку платниками 4-ї групи.

Проблемні питання

1. Аргументація переваг та недоліків застосування спрощеного механізму оподаткування.
2. Світовий досвід оподаткування за спрощеним механізмом.
3. Перспективи спрощеного оподаткування

Питання для обговорення

1. Обмеження для спрощеної системи оподаткування.
2. Податкова документація з єдиного податку.
3. Штрафні санкції за порушення механізму нарахування та сплати єдиного податку.
4. Особливості використання РРО суб'єктами малого бізнесу.

II. Практичні завдання:

Завдання 1

ФОП належить до першої групи платників єдиного податку. Дохід за звітний рік склав 445 000 грн. Ставка податку визначена місцевими органами самоврядування становить 5% розміру прожиткового мінімуму на 1 січня поточного року.

Необхідно: розрахувати суму єдиного податку і сформувати податкову декларацію.

Завдання 2

ФОП належить до другої групи платників єдиного податку. Дохід за звітний рік склав 1 430 000 грн. Ставка податку визначена місцевими органами самоврядування становить 20 % розміру мінімальної заробітної плати.

Необхідно: розрахувати суму єдиного податку і сформувати податкову декларацію.

Завдання 3

ФОП належить до третьої групи платників єдиного податку. Він зареєстрований як платник ПДВ. Дохід за звітний рік склав 3 755 000 грн.

Необхідно: розрахувати суму єдиного податку і порівняти величину податкового зобов'язання якщо:

- ФОП використовує ставку єдиного податку – 3%.
- ФОП використовує ставку єдиного податку – 5%.

Завдання 4

ФГ «Ранок» є платником єдиного податку 4 групи. Станом на 1 січня поточного року орендувало земельні ділянки:

- рілля – 1590 га;
- сіножаті – 200 га;
- пасовища – 30 га;
- багаторічні насадження – 10 га;
- землі водного фонду – 25 га.

Нормативна грошова оцінка за 1 га:

- ріллі – 9000 грн.;
- сіножатей – 6 000 грн.;
- пасовищ – 7 600 грн.;
- багаторічних насаджень – 11 000 грн.;
- землі водного фонду – 7 500 грн.,

Необхідно: визначити суму єдиного податку на поточний рік та вказати строки його сплати в бюджет, сформулювати податкову декларацію та додаток - Відомості про наявність земельних ділянок.

Завдання 5

Юридична особа зареєстрована податковою інспекцією як неприбуткова організація. Чи має вона право перейти на спрощену систему оподаткування, обліку і звітності за ставкою єдиного податку в розмірі 10 %? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання підвищеної складності

Практична ситуація 1

Товариство з обмеженою відповідальністю перейшло на спрощену систему оподаткування, обліку і звітності та сплачує 10 % від одержаної виручки. Така система передбачає звільнення від ряду податків та зборів, включаючи податок на додану вартість.

ТОВ вирішило ввезти на митну територію України активи для здійснення господарської діяльності, а саме офісну техніку.

При заповненні вантажної митної декларації митними органами було запропоновано ТОВ сплатити ввізне мито та ПДВ, який сплачується при ввозі на митну територію України товарів.

Які податки необхідно сплатити ТОВ, яке сплачує 10 % єдиний податок при ввозі (пересиланні) товарів (робіт, послуг) на митну територію України? Чи правомірні вимоги митних органів? Яким чином можна відстрочити сплату податку на додану вартість у разі здійснення імпортової операції? Відповідь мотивуйте.

Практична ситуація 2.

Товариство з обмеженою відповідальністю за обсягами реалізації продукції і середньорічної чисельності працівників має підстави для переходу на єдиний податок. Однак у податковій інспекції відмовили йому в цьому, обґрунтовуючи тим, що підприємство має заборгованість перед бюджетом (не сплачений штраф за порушення використання Реєстратора розрахункових операцій).

Чи законні в цьому випадку вимоги податкової інспекції? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинне законодавство.

Практична ситуація 3.

Практичне заняття №3
Податок на прибуток у системі прямого оподаткування

I. Опитування

Питання до теми:

1. Платники податку на прибуток.
2. Об'єкти оподаткування податку на прибуток.
3. Ставки податку на прибуток.
4. Визначення бази обкладання податком на прибуток

Проблемні питання

1. Використання схем мінімізації податкового навантаження, зокрема, через офшори, трансфертне ціноутворення або штучне зменшення бази оподаткування.
2. Зниження ставки податку на прибуток для стимулювання бізнесу, з одночасним розширенням бази оподаткування
3. Оподаткування прибутку в розвинених країнах (міжнародний досвід).
4. Законні способи оптимізації податку на прибуток

Питання для обговорення

1. Що включає в себе поняття «прибуток» для оподаткування?
2. Як визначити базу оподаткування?
3. Які витрати можна включати до складу витрат, що зменшують оподатковуваний прибуток?
4. Які податкові пільги або знижені ставки передбачені для окремих галузей або видів діяльності?
5. Як спеціальні податкові режими (наприклад, для ІТ-сфери чи малого бізнесу) впливають на податок на прибуток?
6. Як зміни в законодавстві можуть вплинути на оподаткування прибутку?

II. Практичні завдання:

Завдання 1

Нарахувати податок на прибуток підприємства за рік на підставі наведених даних.

Витрати за звітний період: сировина і матеріали з ПДВ 480 790,00 грн. Нарахована заробітна плата основним робітникам 23 600,00 грн. Нарахований єдиний внесок 1 897,00 грн. Процентні витрати за кредитно-депозитними операціями 800,00 грн. Амортизація основних виробничих засобів 1 400,00 грн.

Доходи: виручка від операційної діяльності 470 700,00 грн. Одержані дивіденди з акцій 8 300,00 грн. Доходи від оренди майна 2169,00 грн. Сума ПДВ 8 000,00 грн

Завдання 2

ТОВ «Лілія» є платником податку на прибуток. Дохід за минулий звітний

період складав 26 000 000 грн. Фінансовий результат до оподаткування у поточному періоді за даними бухгалтерського обліку становить 28 000 000 грн. Амортизація об'єктів основних засобів нараховується прямолінійним методом. Строки корисної експлуатації об'єктів основних засобів за обліковою політикою товариства менші мінімально допустимих за даними ПКУ. Сума амортизації за даними бухгалтерського обліку 500 000 грн., за даними податкового обліку 460 000 грн.

Необхідно: Розрахувати суму податку на прибуток та відобразити в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 3

Визначити величину податку на прибуток, що підлягає сплаті підприємством у бюджет,

якщо відомо, що у I кварталі:

1. Доходи від реалізації товарів, послуг, робіт (без ПДВ) становлять 65000 грн.
2. Доходи від підсобного господарства – 7860 грн.
3. Доходи, не враховані в обчисленні валового доходу періодів, що передують звітному, та виявлені у звітному періоді склали 3700 грн.
4. Сума штрафів, неустойки та пені, отриманих за рішенням суду – 2350 грн.
5. Сума витрат у зв'язку з підготовкою і веденням виробництва – 23900 грн.
6. Витрати на відрядження, документально підтверджені – 900 грн.
7. Сплата штрафу контрагенту – 1000 грн.
8. Амортизаційні відрахування – 1500 грн.

Завдання підвищеної складності

Практична ситуація 1.

Підприємство є платником податку на додану вартість (ПДВ), виготовляє продукцію та отримало у звітному періоді такі доходи:

реалізація продукції – 520 тис.грн. (включаючи ПДВ);

здача майна в оренду – 32 тис.грн. (включаючи ПДВ);

штрафи отримані – 3 тис.грн.;

кошти отримані за рішенням суду – 2 тис.грн.

Собівартість реалізованої 5 продукції (послуг) складає 370 тис.грн.

Адміністративні витрати становлять 43 тис.грн.,

витрати на збут – 15 тис.грн.

Визначити суму податку на прибуток

Практична ситуація 2.

Декларацією податку на прибуток на I квартал поточного року було подано платником до податкової інспекції 30 квітня. Сума податкових зобов'язань платника з декларацією становить 50 тис. грн. Станом на 20 квітня платником внесено до бюджету податку на прибуток у сумі 48 тис. грн. Крім того, є переплата податку на додану вартість у сумі 5 тис. грн. Розрахувати розмір фінансових санкцій.

Практичне заняття №4
**Пряме оподаткування: податок з доходів фізичних осіб (ПДФО, ЄСВ,
Військовий збір)**

I. Опитування

Питання до теми:

1. Платники податку на доходи фізичних осіб.
2. Об'єкт оподаткування податку на доходи фізичних осіб.
3. Ставки податку на доходи фізичних осіб.
4. Порядок та строки сплати податку на доходи фізичних осіб
5. Пільги в оподаткуванні

Проблемні питання

1. Механізм стягнення заборгованості
2. Виплата дивідендів та оподаткування ПДФО
3. Особливості оподаткування доходів фізосіб в зарубіжній практиці

Питання для обговорення

1. Обчислення податку на прибуток та податкові різниці.
2. Податкова соціальна пільга та її застосування.
3. Визначення суми витрат (доходу) з податку на прибуток в бухгалтерському обліку.
4. Порядок заповнення декларації з податку на прибуток підприємств

Методика

Формула обчислення ПДФО: ПДФО розраховується наступним чином:

$$\text{ПДФО} = (\text{Зарплата} + \text{Лікарняні} - \text{ПСП}) \times 0,18.$$

1. **Зарплата:** Це включає всі види виплат, які враховуються у Додатку 4ДФ Податкового розрахунку під кодом "101", включаючи індексацію та доплати, в тому числі до мінімальної зарплати.
2. **Лікарняні:** Навіть якщо лікарняні не є складовою зарплати, Податковий кодекс України розглядає їх на рівність з кодом "101", і вони враховуються при розрахунку ПДФО.
3. **Увага до деталей:** Важливо зауважити, що ПСП застосовується лише до зарплатні, а не до виплат за цивільно-правовими договорами (ЦПД). Крім цього, існує список доходів і виплат, до яких ПСП не застосовується, включаючи підприємницькі доходи, декретні виплати, матеріальну допомогу одноразового характеру, благодійну допомогу, добові, аліменти та інші види незарплатних виплат, за винятком лікарняних.
4. **Вплив на ПДФО, а не ВЗ:** ПСП впливає лише на розмір обов'язкового податку та не впливає на інші податки, наприклад, військовий збір (ВЗ).
5. **Можливість нульового ПДФО:** Іноді ПСП може бути настільки великою, що перевищує розмір зарплати, що призводить до нульового ПДФО.
6. **Виняток для учасника силових структур збору:** Важливо пам'ятати, що ПСП не застосовується до учасника силових структур збору (ВЗ).

II. Практичні завдання:

Завдання 1

Визначити суму утриманих податків та заробітну плату до видачі. Касиру банку за місяць нараховано зарплата –8480 грн. Касир є студентом – заочником університету. Дітей до 18 років немає.

Документи на соціальну податкову пільгу оформлені.

Завдання 2

Визначити суму утриманих податків та заробітну плату до видачі на підставі даних:

Кравченко В.П. має на утриманні є 2 дітей до 18 років.

Нарахована заробітна плата за січень:

-Кравченко В.П. – 14620 грн.;

Документи на соціальну податкову пільгу оформлені.

Завдання підвищеної складності

Громадянин займається торгово-підприємницькою діяльністю з січня поточного року. В декларації, яку він подав в державну податкову інспекцію вказано, що очікуваний дохід до кінця року складе 124800,0 грн. Очікувані витрати складуть 76200,0 грн.

Громадянин не має іншого джерела доходу, на утриманні перебуває троє дітей віком до 18 років.

Необхідно:

1. Нарахувати авансові платежі податку на доходи фізичних осіб.
2. Вказати терміни сплати.

Практичне заняття №5

Місцеві податки та збори у системі оподаткування України

I. Опитування

Питання до теми:

1. Оподаткування нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки.
2. Транспортний податок.
3. Порядок застосування ставок місцевих податків і зборів.
4. Документація з обліку транспортних засобів.
5. Пільги зі сплати податку на майно

Проблемні питання

1. Складність адміністрування місцевих податків.
2. Низька податкова дисципліна платників місцевих податків.
3. Забезпечення прозорості використання місцевих податків.
4. Стимулювання місцевого бізнесу для збільшення бази оподаткування.

Питання для обговорення

1. Нормативно-правове регулювання оподаткування місцевими податками.
2. Механізм нарахування та сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
3. Механізм нарахування та сплати транспортного податку.
4. Механізм нарахування та сплати туристичного податку.
5. Механізм нарахування та сплати збору за місця паркування транспортних засобів.

II. Практичні завдання:

Завдання 1

Громадянин – фізична особа має у власності квартиру загальною площею 210 м² (житлова площа – 180 м²), будинок – 590 м² (житлова площа – 540 м²) та дачний будинок, площею – 48 м².

Необхідно обчислити суму податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки для такої особи, вказати терміни надсилання податкового повідомлення та терміни сплати.

Завдання 2

Юридична особа має у власності квартиру, житлова площа якої становить 280 м², будинок – житлова площа 310 м² та будівля, що перебуває у власності держави площею – 65 м².

Необхідно обчислити суму податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки для такого платника, вказати терміни надсилання податкового повідомлення та терміни сплати.

Завдання 3

Фізична особа проживає в м. Ладижин та має в своєму користуванні:

- присадибну ділянку – 0,15 га;

- дачну ділянку – 0,08 га.

Необхідно визначити суму плати за землю.

Завдання 4

Промислове підприємство «Смарагд» займається виробництвом меблів і має земельну ділянку площею 1500 м², яка розташована за межами м. Ладижин.

Необхідно визначити суму плати за землю, якщо грошова оцінка ріллі по області становить 31670 грн. за 1 га.

Завдання підвищеної складності

Сім'я складається з п'яти осіб: чоловік, дружина і троє неповнолітніх дітей.

Дружина володіє 2 квартирами та дачею:

1. Квартира загальною площею 78 кв. метрів;

2. Квартира загальною площею 65 кв. метрів;

3. Дача – 160 кв. метрів.

Чоловік володіє 1 квартирою й будинком:

1. Квартира загальною площею 36 кв. метрів;

2. Будинок загальною площею 180 кв. метрів.

Розрахувати податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

4. Види і форми контролю виконання практичних завдань

Оцінювання студентів на практичних заняттях є важливим елементом освітнього процесу. Оцінювання дозволяє викладачеві перевірити, наскільки студенти засвоїли матеріал і застосували його на практиці. Це також допомагає виявити прогалини в знаннях і потребу в додатковому поясненні чи навчанні.

Практичні заняття часто спрямовані на розвиток умінь, які неможливо оцінити лише теоретичними тестами. Оцінювання допомагає підтвердити, що студент опанував навички, необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Оцінювання та контроль знань забезпечує мотивацію здобувачів освіти і зворотній зв'язок викладача та здобувачів освіти. Викладач отримує уявлення про ефективність своєї методики навчання, а студенти — про свої сильні сторони і те, над чим ще потрібно працювати.

Практичні заняття з дисципліни «Податкова система» моделюють реальні ситуації щодо нарахування та сплати податків, в тому числі оподаткування фізичних осіб. Оцінювання допомагає зрозуміти, чи готовий студент до виконання професійних обов'язків.

Результати оцінювання на практичних заняттях є частиною загальної оцінки студента і впливають на його підсумкову атестацію.

Отже, оцінювання на практичних заняттях спрямоване не лише на контроль знань, а й на розвиток професійних компетенцій та підготовку до реальних викликів у майбутній кар'єрі.

Для оцінювання практичних завдань з дисципліни «Податкова система» використовують:

- попередній контроль, який має на меті перевірити початковий рівень знань і готовність студента до виконання завдання та здійснюється перед початком виконання практичного завдання (опитування, тестування);
- поточний контроль, який поводитьься в процесі виконання практичного завдання і має на меті забезпечити коригування роботи студентів, якщо вони припускаються помилок, і надати оперативний зворотний зв'язок (індивідуальні консультації, дискусія);
- підсумковий контроль, який має на меті оцінити якість виконаної роботи, рівень засвоєння матеріалу, сформовані навички та проводиться після завершення практичного завдання (захист виконаної роботи, презентація результатів, тестування).

В разі змішаного або дистанційного навчання передбачено використання дистанційного контролю, який забезпечує можливість оцінки виконання завдань, коли студент працює в онлайн-середовищі та здійснюється шляхом онлайн-тестування (Online Test Pad, Google Classroom, Moodle, перевірка завдань у навчальних платформах, електронних файлів, відеозвіти, електронні презентації тощо).

5. Критерії оцінювання :

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який своєчасно пройшов усі етапи навчальної практики, під час виконання завдань проявив стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію, усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів практики, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально- програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає вивчений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко

орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, допускав порушення в графіку виконання практики, проте виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виконав завдання практики у визначений термін, із значними помилками заповнив і склав документи, не зробив узагальнення і висновки та не охайно оформив виконані завдання та звіти, а також не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою практики завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити.

6. Рекомендована література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Господарський кодекс: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Податковий Кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. . URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-14-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Порядок подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464 – VI із змінами та доповненнями.
10. Андрющенко В. Л. Податкова система: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2020. 416 с.
11. Бечко П. К., Захарчук О.А. Основи оподаткування: навчальний посібник, Київ: ЦУЛ, 2018. 168 с.
12. Василик О. Д. Податкова система України: навчальний посібник, Київ: БАТ “Поліграфкнига”, 2016. 478 с.
13. Васюк Ю.М. Податковий контроль в умовах реформ в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2015. №3. с. 27-36.
14. Вікторчук М.В. Місцеві податки та збори в Україні: об'єкт чи предмет податкових відносин. *Право і безпека*. 2014. №4. с. 178-182.

15. Данілов О. Д. Оподаткування місцевими, ресурсними, рентними податками та зборами. Неподаткові платежі. Ірпінь, 2012. 292 с.
16. Довгалюк В. І. Податкова система: навчальний посібник, Київ: ЦУЛ, 2017. 360 с.
17. Коваль О.О. Поняття та система адміністрування податків та зборів в Україні. *Наше право*. 2015. №1. с. 159.
18. Малишкін О.І. Адаптація українського податкового законодавства з податку на прибуток до світових моделей. *Водний транспорт*. 2015. Вип.1. с. 100-103.
19. Михайлов В.В. Місцеві податки та збори. *Митна справа*. 2015. №1 (2.1). с. 235- 241.
20. Непочатенко О.О., Колотуха С.М., Бечко П.К. Фінанси, гроші та кредит: підручник. Умань: Видавництво «Поліграфічний Центр «Візаві»». 2014. 484 с.
21. Руснак Ю.І. Перевірки, що здійснюються податковими органами ДФСУ. Види, порядок проведення, строки оскарження: практичний посібник Київ: ЦУЛ 2015. 248 с.
22. Сіташ Т.Д. Непрямі податки в податковій системі України. *Економічний форум*. 2015. №2. с. 313-317.
23. Ткаченко Я.М. Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність. Київ: Алеута. 2014. 554 с.
24. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с. http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/nayka/monography/tomnjuk_2022.pdf .

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України : сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Державний служба статистики України : сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Державна фіскальна служба України - <http://sfs.gov.ua>
4. Кабінет міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/ua>
5. Міністерство економіки України : сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
6. Міністерство фінансів України : сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/>
7. Урядовий портал : сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Державна установа «Інститут економіки та прогнозування НАНУ»: сайт. URL: <http://www.ief.org.ua>.
10. Газета «Все про бухгалтерський облік» : сайт. URL: <http://vobu.ua/ukr>
11. Журнал «Дебет-Кредит» : сайт. URL: <https://dtkr.com.ua/>
12. Електронний журнал «Головбух» : сайт. URL: <https://m.egolovbuh.mcfra.ua>